

IZ NAŠIH ŽUPA

KONCERTNO VEČE LEOPOLDA EBNERA U URŠULINSKOJ CRKVI VARAŽDINA

Ne misleći pretvarati uršulinsku crkvu u Varaždinu u koncertni prostor — poput isusovačke crkve, u kojoj se redovito održavaju »Varaždinske barokne večeri« — susretljivošću najstarijeg ženskog samostana u ovim krajevima s vrlo značajnom povijesnom ulogom, nastavlja se tradicija povremenoga duhovnog muziciranja. Ovakav običaj bio je u svoje vrijeme karakterističan u crkvama razvijenih urbanih cjelina, kad su crkve bile jedini organizirani nosioci muškog života.

Zahvaljujući neumornom pok. prof. Filiću i njegovoj knjizi »Glazbeni život Varaždina« (1971.), a povodom proslave 140. obljetnice Glazbene škole (1968.), te osnivanjem »VBV« (1971.), započelo je organizirano istraživanje bogate glazbene prošlosti Varaždina. U vezi s »VBV« niknuo je i »Znanstveni skup« (1978.) sa svojim protagonistima: Dr. L. Županovićem, prof. L. Šabanom, Dr. K. Kos, prof. S. Tuksar itd., koji je u Varaždinu za vrijeme »VBV« okupljao muzikologe iz cijele naše zemlje.

Program koncerta:

1. *Adagio per il organo solo* (1819.)
2. *Regina caeli a canto*, alto con organo (1808.)
3. *Trio in B* (1794.) — Allegro, Menuetto, Rondo.
4. *Veni sancte a due canti* (1821.) — Basso el organo.
5. *Rondo pastorella in G per il organo* (1825.)
6. *Missa in Es* (1809.) — troglasna, 1814. g. autor pre-radio u četverglasnu.

U programu su sudjelovali: Mira Vlahović, sopran, Vesna Kuščer, sopran, Jasna Vuradin, sopran, Bojan Pogrmilović, bariton, Trio »Musical consort« — Zagreb, Marijan Modruša, violina, Zeljko Petrač, oboja, Matko Štojer, violončelo, orgulje Zdenko Kuščer uz Mješoviti komorni zbor RKUD »Vilko Jurec« — Varaždin i dirigent Branko Spevec. Ovdje valja spomenuti da su sve točke programa osim Tria priredili i obradili domaći muzički entuzijasti Zdenko Kuščer i Branko Spevec.

Na ovaj način pred dupkom punom, dotjeranom i vrlo akustičkom crkvom odužio se uršulinski samostan sa svojim bogatim muzičkim arhivom svojem dirigentu i skladatelju, koji je u tome samostanu kao i gradu Varaždinu uspješno djelovao kroz punih 40 godina i živio od 1769. do 1830. g.

U Uršulinskom samostanu nalazi se dragocjen arhiv iz 18. i 19. stoljeća, i on je »glavni izvor starijih glazbenih spomenika grada« (L. Šaban: *Arti musices V Zagreb* 1974; Izvješće o uređivanju dvaju notnih arhiva u Varaždinu i jednoga na Košljunu, 1972.) U tom muzičkom arhivu nalaze se uz djela Jana Wanhalla (1739—1813), Ivana Wernera (1752—1786) i djela Leopolda Ignacija Ebnera. Sačuvano je preko 40 njegovih skladbi, od kojih se neke izvode na ovome koncertu. Nakon 176. godina u Uršulinskoj crkvi ponovno pjeva »Mješoviti zbor« Ebnerove skladbe, isključivo skladane za potrebe tog samostana i škole.

U doba jezefinizma nadbiskup Vrhovec zabranio je glazbene mise. One se ovom prilikom obnavljaju. Njihova vrijednost jest u tome što su skladane od varaždinskih skladatelja, nastale u našem gradu i u zavodu koji je u ono vrijeme uživao veliki ugled, kako reče S. Assumpta Svalina.

Marijan ZUBER

ZADUŠNICE ZA ANDREISA I GOTOVCA U SPLITU

Na poticaj dr. don Zdravka Petra Blajića, Splitski vokalni oktet priredio je 16. studenoga 1982. u crkvi sv. Dominika u Splitu svečane zadušnice za velike hrvatske glazbene umjetnosti muzikologa Josipa An-

dreisa i skladatelja Jakova Gotovca. Prije samih zadušnica dr. Blajić pročitao je uvodnu riječ pisca ovih redaka u kojoj su istaknute neke zajedničke osobine i značajke tih dvaju glazbenika, rođenih i odgojenih u Splitu.

Misu zadušnicu služio je don Zdenko Bralić uz asistenciju bogoslova. Preko mise Splitski vokalni oktet pod ravnanjem dr. Zdravka Blajića izveo je koralni requiem s posljednicom »Dies irae« (sve na latinskom jeziku), zatim prvi put u Splitu Gotovčev offertorij »Terra tremuit«, Vidakovićevu skladbu »Gospode duša«, lamentaciju »Počinje plač Jeremije proroka« u obradbi nepoznatog skladatelja, te na kraju mise splitski pučki napjev »Izbavi me, Gospodine« u obradbi Karla Adamića.

Unatoč lošem vremenu zadušnicama je pribivalo mnogo vjernika i štovatelja pok. Josipa Andreisa i Jakova Gotovca. Osobito je bilo uočljivo neočekivano znatno sudjelovanje mladeži.

Svečanim zadušnicama Split se dostojno (ali ne i dovoljno) odužio svojim velikim sinovima.

U SPOMEN JAKOVU GOTOVCU I JOSIPU ANDREISU*

Odlaze jedan po jedan velikani hrvatske znanosti i umjetnosti, ostavljajući nam u trajno naslijeđe obilne plodove srca i uma. Među onima koji ove godine otiđoše pred nama u jedan bolji, ljepši i trajniji svijet, u novi život, i dva su sina ovoga grada: muzikolog Josip Andreis (Split, 19. ožujka 1909. — Zagreb, 18. siječnja 1982.) i skladatelj Jakov Gotovac (Split, 11. listopada 1895. — Zagreb, 16. listopada 1982.). I premda su svojim stvaralačkim djelom — umjetničkim i znanstvenim — prvenstveno vezani uz našu metropolu, naš Zagreb, s ponosom ih se večeras spominjemo i u gradu njihova rođenja, u kojem su se izgrađivali i formirali i kao ljudi, i kao glazbenici, i kao vjernici. U ovom su gradu i započeli svoju djelatnost, koja — među ostalim — bijaše vezana i uz crkvu, iako danas možda mnogima nije poznato, da je muzikolog europskog glasa Josip Andreis svojedobno u Splitu skladao staroslavensku misu, a svjetski poznati predstavnik hrvatskog glazbenog nacionalizma Jakov Gotovac bio član crkvenoga pjevačkog zbora splitske prvostolnice, o čijem je radu i pisao u Sv. Ceciliji, časopisu za duhovnu glazbu.

Bilo bi suvišno na ovom mjestu nizati podatke iz njihova životopisa. Ta o životu i djelu te dvojice velikana hrvatske glazbe već je mnogo toga rečeno u brojnim nekrolozima i prigodnim člancima, kojima je komemorirana njihova smrt, a uz to gotovo da i nema iole školovanijeg čovjeka koji niče čuo za Gotovčeva »Eru« i »Simfonijsko kolo«, »Koledu« i »Jadovanku za teletom«, ili za Andreisovu »Povijest glazbe«. Istaknut ćemo stoga samo ono što im je zajedničko, iako im životni putovi i područja rada bijahu ponešto različiti.

Rođeni u Splitu, gradu bogate glazbene tradicije, izabraše glazbu za svoj životni poziv — Gotovac već u mladenačkim, a Andreis u zrelijim godinama; prvi kao dirigent i skladatelj, drugi kao muzikolog, glazbeni pisac i pedagog. I jedan i drugi učinili mnogo za hrvatsku glazbeni umjetnost, ne samo u nacionalnim, nego i u europskim, pa i u svjetskim okvirima. Gotovac stvarajući skladbe izvanrednih umjetničkih vrijednosti sa svim osobitostima našega nacionalnog glazbenog stila, za koji se cijelog života uporno, us trajno i dosljedno borio, izbjegavajući sve pogubne pomodizme i jalove avangardizme, a čijoj je izgradnji, razvoju i procvatu sâm toliko pridonio, da bi se razdoblje u kojem je djelovao s pravom moglo nazva-

* Uvodna riječ na svečanim zadušnicama za Josipa Andreisa i Jakova Gotovca, održanima u crkvi sv. Domenika u Splitu 16. studenoga 1982.